

VŽKD 1999-aisiais: švenčių, atradimų, susitikimų ir... netekčių metai

Parengė Gintautas ČIŽIŪNAS

Nuotraukos Zigmo JUŠKEVIČIAUS ir
Virginijos VALUCKIENĖS

Vilniaus žemaičių kultūros draugija (VŽKD) – vienas stabiliausiai veikusių ir veikiančių Žemaičių kultūros draugijos (ŽKD) skyrių nuo pat jos įkūrimo 1989-aisiais metais. Apie šios organizacijos veiklą pirmąjį dešimtmetį pasakojama mūsų žurnalo 2023 m. antrajame ir šeštajame numeriuose. Kaip ji buvo plėtojama vėlesniais metais? Žvilgtelkime į 1999-uosius, kurie liudija apie jau susiformavusias šios draugijos veiklos tradicijas, bendradarbiavimą su kitomis organizacijomis. Panašiai VŽKD veikla yra organizuojama iki šiol.

Apžvalga parengta pagal informaciją, pateiktą VŽKD metraštyje, kurį apie du dešimtmečius rašė šio skyriaus narė dr. Eugenija Tamara Arnastauskienė.

Sausio 8 d. Vilniaus rotušėje mieste neseniai įkurtas Žemaičių kultūros fondas visuomenę pakvietė į renginį „Simono Daukanto kelias“. Sausio 21 d. laikraštyje „Mokslo Lietuva“ išspausdintoje VŽKD nario žurnalisto Juozo Elekšio informacijoje rašoma: „*Pastaraisiais metais pastebėta, kad vis mažiau jaunimo atvyksta studijuoti į Vilniaus aukštąsias mokyklas iš tolimiausio mūsų šalies krašto – Žemaitijos. Tokio išsilavinimo, koks įgyjamas Vilniaus universitete, garsėjančiame 400 metų tradicija, unikalia biblioteka, ryšiais su garsiausiais pasaulio universitetais, kol kas negali suteikti jokia kita*

Sausio 19-osios vakarą po VŽKD ataskaitinio susirinkimo netrūko muzikos, šokių ir dainų

mūsų aukštoji mokykla. Taigi kyla pavojus, kad to krašto jaunimas atitols, neturės didesnių kultūrinių ambicijų. Tokias mintis sausio 8 d. Vilniaus rotušėje susirinkusiems mokslininkams, studentams, kultūros darbuotojams išdėstė Nacionalinės ir Santarvės premijos laureatė prof. Viktorija Daujotytė. Tą dieną viešai buvo pristatytas Žemaičių kultūros fondas, kurio pirmininke ir išrinkta ši gerai žinoma profesorė. Tarp fondo steigėjų – Seimo narys Sigitas Kaktys, Žemaičių akademijos rektorius doc. Adomas Butrimas, akademinio žemaičių jaunimo korporacijos „Samogitia“ pirmininkė Loreta Mukaitė. Į jo veiklą įsitraukė ir Giedrius Subačius (JAV), prof. Vladas Daujotas, prof. Algirdas Končius, akademikai Aleksandras Vasiliauskas, Alfonsas Žilėnas, Teisės akademijos prorektorius prof. Egidijus Kurapka, doc. Regina Maciūtė, teisingumo ministras Vytautas Pakalniškis, Vilniaus meras Rolandas Paksas, „Žemaičių žemės“ redaktorė Danutė Mukienė, kultūros darbuotojas Vytautas Balčiūnas ir daugelis kitų.

Gausiai susirinkusiems steigėjams ir rėmėjams koncertavo Muzikos akademijos docentė Regina Maciūtė, studentė Liora Grodnikaitė, Akademinio žemaičių jaunimo korporacijos „Samogitia“ ansamblis.“

Sausio 19 d. vyko VŽKD ataskaitinis susirinkimas. Išklaudius skyriaus pirmininkės Dalios Dirgėlienės perskaitytą ataskaitą, skyriaus veikla buvo įvertinta teigiamai. Renginio metu buvo kada savo įžvalgomis, planais ateičiai pasidalinti ir draugijos aktyvui. Būreliui naujų narių įteikti ŽKD narių pažymėjimai (simboliniai „Žemaičių pasai“). Vakarą užbaigtas mokantis tradicinių šokių ir žaidimų – rengiantis artėjančioms Užgavėnėms.

Sausio 22 d. VŽKD pirminkė svečių teisėmis dalyvavo Vilniuje aktyviai veikiančios Šilališkių bendrijos ataskaitiniame susirinkime, kuris vyko Lietuvos dailės muziejaus Radvilų rūmuose.

Vasario 10 d. Vilniaus mokytojų namai surengė juose veikiančių meno kolektyvų koncertą, skirtą šios įstaigos veiklos dabartiniame pastate 10-ies metų sukakčiai. Mokytojų namų kolektyvą gražaus jubiliejaus proga pasveikino ir VŽKD, kuriai pastogę yra suteikę Vilniaus mokytojų namai, aktyvas.

Vasario 16 d. Vilniuje šurmuliavo Užgavėnės. VŽKD nariai kartu su kitų Lietuvos etnografinių regionų atstovais ir būriu kitų vilniečių bei jų svečių ratelius suko, vieni kitus savo ličynomis, dainomis, šokiais ir išmone stebino Vilniaus mokytojų namų kiemelyje vykusiame renginyje. Jį vedė VŽKD pirmininkė Dalia Dirgėlienė ir „Krivulės“ vadovas Petras Kvedaras.

Vasario 26 d. VŽKD narius pasiekė liūdna žinia, kad mirė Vilniuje paskutiniais metais gyvenęs Plungės rajono Bernotavo kaime 1905 m. gruodžio 22 d. gimęs vienas iš aktyviausių Žemaičių rašytojų sambūrio narių ir jo įkūrėjų, 1938 m. Kaune išleistos žemaičių kūrybos antologijos „Žemaičiai“ sudarytojas, poetas, prozininkas, vertėjas, eilėraščius rašęs ne tik bendrine

Vasario 16-ąją Vilniaus žemaičiai ir jų prieteliai Užgavėnės šventė Vilniaus mokytojų namų kiemelyje

lietuvių, bet ir žemaičių kalba, Stasys Anglickis (1905–1999). Jo palaikai buvo pašarvoti Lietuvos rašytojų sąjungos salėje Vilniuje. Atsisveikinant su rašytoju prie jo karsto garbės sargyboje stovėjo žemaičių tradiciniais kostiumais pasipuošę VŽKD nariai. S. Anglickis kovo 2 d. buvo palaidotas Vilniaus Antakalnio kapinių Menininkų kalnelyje.

Itin šiltus atsisveikinimo žodžius tąsyk S. Anglickiui skyrė iš Kuršėnų (Šiaulių r.) kilęs jo geras bičiulis poetas Vacys Reimeris (1921–2017). 1999 m. žurnale „Žemaičių žemė“ (Nr. 1) publikacijoje „Atsisveikinome su Žemaičių poezijos patriarchu“ jis rašė:

„Kovo mėnesį, kada / pradeda išblukti sniegas, / žiema jau nuskrubo, / pavasaris dar neatšveitė...“

O, kovo mėnesį! / Viskas taip veržiasi / kažkur, kad rodos, / tavy diena užgimsta, / kuri jau nepraeis.

Tu atsigerk tos / pražysti žadančios dienos. / Budrus būk. Eiti / reiks toli toli...“

Tu, mielas Stasy, tai parašei prieš dvidešimtį metų. Ir štai šiandien – vėl kovas. Tavo ištarmė apie tolimą kelionę ir nuojauta, ir realybė. Mes išleidžiame, palydime Tave į paskutinį didelį kelią. Mes su Tavimi gyvai šnekamės, nes Tu išeidamas įduodi mums į rankas savo gyvą žodį – gyvenimo ir kūrybos knygą. Ji pratęs Tavo buvimą tarp žmonių ir su žmonėmis ilgesniam negu visų mūsų žemės kelionė laikui.

Mano gyvenimo patirty gražia dovana švyti dienos, kada – jau po pažinties su poeto kūryba – teko susipažinti su juo asmeniškai. Ir čia tenka įvardyti mums abiem brangią Ventą, prie kurios Tau buvo lemta gyventi ir dirbti kilnų žmogaus ugdymo darbą. Dirbti vaisingai ir ilgai – ketvirtadalį amžiaus iš Tau duoto vos ne pilno šimto metų. Mokslo žinias ir literatūros meilę Tu diegei ne tik Kuršėnuose. Tavo labai savaimingas, lėtokas, žinoma su žemaičiavimo atspalviu žodis krito mokiniams širdin ir Tauragėj, ir Šiauliuose, ir Vilniuje. [...] Kiek gražių padėkos žodžių

(Nukelta į 38 p.)

iki šiol girdi apie Stasį Anglickį Kuršėnuose! Visi čia žino Olesinę, kur tiek metų mokytojas ne tik taisė mokinių sąsiuvinius, bet ir su kastuvu triūsė lauke, sodino obelis, augino javą. Ir Venta čia taip pat tyliai tekėjo, plukdydama dienas ir metus su nelengvais žmonių ir žemės atodūšiais, su karų ir pokarių nelaimėmis ir vargais, viltimis. Tavo, Stasy, akyse aš mačiau Ventą, žinojau, kad jos matė tą gyvenimo bėgsimą, jaudinosi, stebėjo, dėjo širdin viską, guldė užrašų knygutėn, kad žingsniuojant tuos kasdienius kilometrus miestelio link, susiklostytų posmai, eilėraščiai.

Man, gimusiam ant Ventos kranto, labai miela, kad Stasys Anglickis, atėjęs nuo Bernotavo atviro lauko į Kuršėnų molėtas lygumas, jas priglaudė prie širdies kaip savo gimtinę. Pasakęs: „*Aš gimiau ten, kur išteka upės*“ ir, paminėjęs ne vieną Žemaitijos upelę, pabrėžtinai pažymėjo: „*Ir aš jau visuomet pasaulin žvelgsiu akimis Ventos*“. Čia, ko gero, ir *stuo vieja truobalė pri opės*. Ir Venta žvelgė į poetą kaip į savo sūnų, kurį jaudino jos žali vingiai, senventės. Pamenu, Stasy, kaip mes sutartinai pergyvenome, melioracijai iškoneveikus upės vagą, – Tavo žodžiais tariant, padarius ją „*tiesią, kaip logaritmo liniuotę*“. Aš pridėjau: „*Suredagavus kaip kai kurias tada leidžiamas knygas...*“ Čia prisiminėme liūdnas istorijas su pamarietės Ėvės ir anykštėno Antano romanais.

Kada dabar, eidamas atsisveikinti su Tavimi, grįžau į Tavo minčių dideles erdves, į mūsų kad ir ne per dažnus susitikimus ir pokalbius, aš vėl pajutau Tavo santūrios, kiek uždarakos, bet dvasiškai labai turtingos asmenybės visumą, o per ją – ir Tavo savaip originalios kūrybos grožį. Tavo posmai teigė ir aiškino mūsų būties, mūsų buvimo – kaip Tu sakei– Alfos ir Omegos – meilės gyvenimui ir žmogui– prasmę ir didingumą. Tu, Stasy, ištikimai tarnavai tam aukštam jausmui, ir tai buvo Tavo, Poeto, pozicija. Tarnavai ir gyvenimu, ir poezija. Laiko srautas, istorijos lūžiai, tautos keliai ir kančios mus visus blaškė, grūdino, blaivė, išmokė skirti tikras ir tariamas vertybes. Tu mylėjai savo kalvotąją Žemaitiją, mylėjai visą Lietuvą. Kai dar mokinukas Joninių naktį ant Čiupikų kalno, netoli Šatrijos, sudeginai savo pirmuosius Tavęs nepatenkinusius eilėraščius, Tu tarsi prisiekei atskleisti naujus jų puslapius – ir priesaiką įvykdei. Ir gimtai žemei, ir žmonėms. Jų likimas buvo Tavo likimas. Prisimena

Tavo retrospektyvus žvilgsnis: „*Medvėgalis ledynas dar / plūdosi su Šatrija / niekada neužmiršančiu / žemaičių liežuviu, –*“

ir vėliau jau šiuolaikiškai pažvelgta:

„*mano gentainiai / dar laikos įsikibę / tartum į motinos krūtį, / į Baltijos krantą*“. [...]

Lietuvių poezijos panoramoje Stasio Anglickio kūryba yra savotiškas tiltas, jungiantis prieškarinio meto mūsų poezijos pasaulį su šių dienų jos išsklotine. Tai reta, bene paskutinė mus pasiekusi gyva galimybė pasekti lietuvių poetinės kultūros raidą, jos svarbiausius reiškinius. Gal net dviejų epochų sąsąuka. Joje mes išskirsime savaimingą Stasio Anglickio manierą, braižą. Jis liko ištikimas savo ištakoms, savo nuostatoms, pačiam sau. Svarbu, kad tos ištakos, kaip paties poeto pripažįstama, siejamos su jį nuo mažens stebinusiais žemaičių šnekos lobiais, ir pirmiausia – su motinos kalba.

Dar kartą kartu galime prisiminti Tavo dėkingumą likimui, kuris mokslo keliuose suvedė su tokiais mūsų kultūros šviesuliais kaip Krėvė, Vaižgantas, Sruoga, Putinas. Ir, be abejonės, poetas Faustas Kirša. [...] Būtina prisiminti ankstyvą pažintį su Tave ypatingai ir ilgam pavergusius Gėtės „Faustu“. [...] Esi sakęs, kad taip pat nepaprastai anksti susipažinai ir su Puškino „Oneginu“, Lermontovo „Demonu“, kurį vėliau išvertėi į lietuvių kalbą, ir su Bairono „Kainu“. Filosofinius pasaulinės poezijos atšvaitus galima užtikti Tavo poetinėje mąstysenoje. [...]

Vieną paskutiniųjų savo knygų – rinktinę – S. Anglickis pavadino žodžiais „Ant mėlyno kranto“, paaiškindamas, kad tą „*mėlynų krantų / jūrų, upių, ežerų, net kosmoso / – pilnas žmogaus gyvenimas*“. *Jis vaikščiojo tais mėlynais krantais – būties okeano krantais, kažkaip pasakęs šiuolaikinių galimybių adresu: stebuklas ne tai, kad trankausi mašinomis, bet tai, kad vaikščioju pėsčias*. [...]. Miela, kad ant mėlyno kranto poetas rašė ir apie jūrą, ir apie jį įsimylėjusią pelargoniją, apie mįslingą vėjo arbatą ir apie vakarą su Mona Liza, tapė akvarelę su antimis ir prisiminė dinosaurus. Rašė žemaitiškos dvasios ištarne, tos dvasios intonacijomis. Tik žemaitis gali taip pasakyti: „*jūra raita debesimis, raita palaidūnais vėjais*“.

„*Ilgai einu pajūriu mėlynu, / bangos užčioja į mano sielą – / žmogaus būtis pasauly – smėlis, / kurs lyg lemtis pajūriu sėlina*“. [...]

Gyvenimo dėsniai nenumaldomi. Mums skau-

Grupė VŽKD kultūros vakaro, skirto Kovo 11-ajai, dalyvių

du, kad Tu priėjai savo mėlyno kranto kraštą, kur tenka atsisveikinti. Bet mes ne visą tave išlydime. Tu pasilieki su mumis savo raštų turtais, savo poezija ir neužmirštama asmenybe, savo visiems pažintina gyvenimo ir kūrybos patirtimi. [...] Su Tavimi pakartosim:

Neimkit nuo manęs / to mėlyno antvožo – / dangaus. Aš būsiu / su jumis kaip / dar niekad neišverkta / ašara.“

Kovo 7 d. tradiciniame kiekvieno mėnesio trečiąjį antradienį organizuojamame VŽKD kultūros vakare iškilmingai paminėta Kovo 11-oji (Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo diena). Renginio svečiai buvo rašytojas Kazys Saja, Vilniaus pedagoginio universiteto choras ir iš Viekšnių atvykęs Biržiškėčių etnografinis ansamblis „Poilsėlis“.

Knygos „Plateliai“ pristatymas balandžio 20-ąją vykusio VŽKD kultūros vakaro metu

Kovo 19 d. Lietuvos rašytojų sąjungos namuose visuomenei buvo pristatyta leidyklos „Versmė“ išleista knyga „Plateliai“. Renginio metu šia gražia proga leidyklos direktorių Petrą Jonušą ir knygos sudarytoją Venantą Mačiekų pasveikino knygos sutiktuvėse dalyvavę VŽKD nariai.

Balandžio 20 d. gražus ir turiningas knygos „Plateliai“ pristatymas vyko VŽKD kultūros vakaro metu. Jame, be jau paminėtų versmiečių, dalyvavo, kalbėjo ir Žemaitijos nacionalinio parko direktorius Vidmantas

(Nukelta į 40 p.)

Akimirka iš Lietuvos mokslų akademijoje vykusio Telšių dienoms Vilniuje skirto renginio

Gegužės 18 d. vykusio VŽKD kultūros vakaro, skirto Simono Stanevičiaus 200-osioms metinėms, dalyviai

Bezaras, VŽKD nariai etnologai Vacys Milius ir Libertas Klimka, istorikai Kazys Misius ir Virginijus Jocy. Renginio metu koncertavo muzikantai Jurgis Gaižauskas su žmona Zofija, Vytautas Morkūnas, Akademinio žemaičių jaunimo korporacijos „Samogitia“ ansamblis „Virvytė“ ir folkloro ansamblis „Tyklė“.

Kovo 23 d. VŽKD sveikinimai, šilčiausi palinkėjimai buvo skirti 70-metį pažymintčiai draugijos bičiulei, teatro ir kino aktorei Aldonai Vederaitėi (1924–2012), kurios jubiliejui skirtas renginys vyko Vilniaus miesto savivaldybėje.

Kovo mėnesį, Vilniuje vykstant Telšių rajono mokslo ir kultūros dienoms, Lietuvos mokslų akademijoje su į svečius atvykusiais telšiškiais bendravo būrys Vilniuje gyvenančių iš Telšių krašto ir kitų Žemaitijos vietų kilusių mokslininkų. Tomis dienomis telšiškių aktorių meistriskumu ir profesionalumu maloniai buvo nustebinti teatro gerbėjai. **Kovo 30 d.** Tel-

šių Žemaitės dramos teatro Jaunimo studija „Aglia“ Vilniuje parodė puikų spektaklį simboliu pavadinimui „M“ (studijos vadovė ir režisierė Laima Adomaitienė). Tą pavasarį vilniečius nudžiugino ir į sostinę atvežtas puikus žemaitiškas poezijos spektaklis „Žemaitėškė žuodė paukštelės čiolb“ (režisierė ir scenarijaus autorė Laimutė Pocevičienė), kuriame skambėjo žemaičių poetų Jono Diržininko, Juozo Jankausko, Povilo Grigolos, Onos Mileikienės, E. Miežlaiškienės, Stepono Miltelio, Danutės Ramonaitės-Mukienės, Nijolės Rimkienės, Vaclovo Pociaus, Alinos Salatkienės eilės.

Balandžio 20 d. Lietuvos rašytojų sąjungos namuose vyko vakaras, skirtas Vilniuje gyvenančio ir kuriančio Mažeikiuose gimusio rašytojo Romualdo Granausko (1939–2014) 60-mečiui. Jubiliatą sukakties proga kartu su kitais jo kūrybos gerbėjais pasveikino ir VŽKD aktyvas.

Gegužės 18 d. vykęs VŽKD kultūros draugijos vakaras buvo skirtas Raseinių rajono Kanopėnų kaime gimusio poeto, tautosakininko, knygų leidėjo, bibliografo, XIX a. I pusės Žemaičių kultūros sąjūdžio Vilniuje dalyvio Simono Stanevičiaus (1799–1848) gimimo 200-ųjų metų jubiliejui. Renginio metu žymiausią S. Stanevičiaus kūrinį „Šlovė žemaičių“

raiškiai perskaitė jauniausias VŽKD narys Liutauras Grauzlys. Išsamiai apie S. Stanevičiaus gyvenimą, kūrybą, kultūrinę, leidybinę veiklą papasakojo literatūros istorikas, žemaitis profesorius Juozapas Girdzijauskas (1935–2014).

Gegužės 21 d. Vilniuje mirė Kuršėnuose (Šiaulių r.) gimusi iškili kultūros veikėja, aktorė, pirmoji šalies moteris profesionali režisierė, VŽKD bičiulė Kazimiera Kymantaitė-Gregorauskienė, Banaitienė (1909–1999). Gegužės 22-ąją būrelis VŽKD narių, pasipuošusių tradiciniais žemaitiškais rūbais, pagerbė jos atminimą Akademiniam dramos teatre, kur buvo pašarvoti mirusiosios palaikai.

Gegužės 26 d. Lietuvos muzikos akademijos Didžiojoje salėje vyko žemaičio dailininko akvarelisto, etnomeno tyrinėtojo, publicisto, pedagogo Česlovo Kontrimo (1902–1989), kuris Amžinybėn išėjo prieš 10 metų, atminimui skirtas renginys. Jame dalyvavo būrys VŽKD narių, tarp jų ir buvusi Č. Kontrimo mokinė E. T. Arnastauskienė, renginio metu papasakojusi apie Česlovo Kontrimo vestas įdomias pamokas, jo sukurtas dainas, kt.

Kitas renginys (parodos „Akvarelė“ atidarymas), skirtas Č. Kontrimui, tais metais **rugsėjo 22 d.** vyko Lietuvos menininkų rūmuose, kurie veikė Vilniaus rotušėje. Jame taip pat kartu su dailininko

Gegužės 29 d. VŽKD svečiai buvo Sedos (Mažeikių r.) žemaičiai

VŽKD nariai Alumno kiemelyje (Vilnius) vykusio folkloros festivalio „Skamba, skamba kanliai“ renginio metu

žmona Janina Kontrimienė, dukra Maryte, gausiu būriu Č. Kontrimo mokinių, buvusių kolegų, tarp jų ir dailininkai Bronė Jokūbonienė, Vincentas Gečas, Antanas Milkintas, Agnė Juškaitė, kompozitorius Vytautas Klova, į sostinę atvykusių mažeikiškių, dalyvavo ir būrys VŽKD narių. Koncertavo iš Kretingos kilusi Vilniuje gyvenanti dainininkė Regina Maciūtė.

Gegužės 29 d. VŽKD nariai kartu su žemaičių tradicinės muzikos
(Nukelta j 42 p.)

puoselėtojais, atvykusiais iš Žemaitijos (Tauragės, Sedos, Kelmės), bei kitų Lietuvos etnografinių regionų, bei didžiųjų Lietuvos miestų kolektyvais dalyvavo Vilniuje vykusiame tarptautinio folkloro festivalio „Skamba, skamba kankliai“ renginiuose. Vienas jų vyko Alumnato kiemelyje. Jį vedė Akademinio žemaičių jaunimo korporacijos vadovė L. Mukaitė. Festivalio metu vykusios VŽKD vakaronės svečias buvo Sedos etnografinis ansamblis „Rėmolė“.

Birželio mėnesį VŽKD nariai pagal jau tapusią tradiciją surengė dviejų dienų ekskursiją po Žemaitiją (ji vyko birželio 20–21 dienomis). Šį kartą pagrindinė ekskursijos tema buvo „Simono Stanevičiaus kelias“. Ekskursiją vedė L. Klimka. Kelionės metu buvo aplankytos Ariogalos kapinės, miškininko, etnogra-

Nuotraukose (nuo viršaus) ekskursijos dalyviai Nidoje ant Parnidžo kopos ir Juodkrantėje – prie Kuršių marių pakrantėje dailininkų sukurtų skulptūrų

Grupė birželio 20–21 dienomis vykusios VŽKD ekskursijos dalyvių Kanopėnų kaime (Raseinių r.)

Zita Zenobija Žepnickienė

fo, tarytojo, dailininko Tado Daugirdo kapas, Viduklė, čia stovinti medinė bažnyčia ir varpinė, kurioje kabo seniausias – 1644 m. datuojamas – Lietuvoje varpas. Bene daugiausiai dėmesio buvo skirta netoli Viduklės esantiems Kanopėnams, čia veikiančiam muziejui, kuriame Vilniaus žemaičius svetingai pasitiko, daug įdomių faktų apie Simoną Stanevičių papasakojo mokytoja lituanistė, kraštotyros būrelio vadovė Julija Norkutė.

Švėkšnos kapinėse atiduota pagarba S. Stanevičiui prie čia esančios simbolinės jo amžinojo poilsio vietos (tiksliai S. Stanevičiaus kapo vieta nėra žinoma). Buvo aplankyti ir Bijotai, garsieji Dionizo Poškos Baubliai, netoli jų esanti Girdiškė ir šioje gyvenvietėje stovinti Mergelės Marijos Snieginės bažnyčia, kurios du šoniniai altoriai unikalūs – jie padaryti iš šakotų ąžuolų kamienų (kitų tokių altorių visoje Lietuvoje nėra).

Nakvynei, Joninių šventei buvo pasirinkta Neringoje esanti Preila. Čia keliauninkus globojo Stepulių šeima.

VŽKD pirmininkės pavaduotojo Stasio Kavaliausko (centre su ąžuolo vainiku) pagerbimo jo 50-mečio proga dalyviai

Tad... „*Buvo naktys švento Jono, / Naktys pasakų žavių. / Ant krantų laužai liepsnojo, / Sklido dainos pamary...*“.

Ryte, po maudynių jūroje, mašina pasuko į Nidą, kur vilniškių jau laukė Nidos miesto vyr. architektas Ričardas Kriščiūnas. Jis kartu su kitu čia ant Parnidžo kopos stovinčio Saulės laikrodžio kūrėju L. Klimka suorganizavo turiningą ekskursiją po Nidą, jos paminklines vietas. Buvo aplankytas ir rašytojo Thomo Manno namas-muziejus. Grįžtant atgal sustota Juodkrantėje, pasivaikščiota Kuršių marių pakrante, kurią puošia menininkų sukurtos skulptūros. Tada – dar kartą maudynės jūroje ir... „Iki kito susitikimo, Neringa!“

Liepos 14 d., pasak E. T. Arnastauskienės, „*didelė linksmybė tvyrojo Vilniaus mokytojų namų kiemelyje*“. Čia VŽKD nariai gražiai paminėjo savo draugijos pirmininkės pavaduotojo Stasio Kavaliausko 50 metų jubiliejų: „*Giedoriai traukė „Ilgiausių metų“, muzikantai šlovino Jubiliatą ir žavią Jo pačiuotę (žmoną), linkėjo žemiškų ir dangiškų gėrybių.*“

Rugsėjo 17 d. Vilniaus technikos namuose buvo atidaryta tautodailininko, VŽKD nario Petro Rūtės kūrybos paroda. Jį ta proga gražiai pasveikino VŽKD nariai.

Rugsėjo 21-osios vakarą VŽKD nariai po atostogų rinkosi į rudens sezono atidarymą. Renginio metu L. Klimka papasakojo apie Lietuvos kraštotyrininkų svarbiausius vasaros darbus. Buvo pristatyta neseniai išleista VŽKD nario dr. Alfonso Tekoriaus iš vokiečių į lietuvių kalbą išversta Vilhelmo Buscho knyga „Maksimas ir Moricas“. Renginyje dalyvavo Vilniaus mokytojų namų direktoriaus pavaduotoja Zita Zenobija Žepnickienė. Jai gražiai padėkota už draugijai jau nebe pirmus metus suteikiamą galimybę

(Nukelta į 44 p.)

Lapkričio 16-ąją vykusio VŽKD renginio dalyviai

Spalio 30-ąją vykusio VŽKD vakaro svečiai buvo Ukmergės rajono Veprių miestelio meno saviveiklininkai, pedagogai, aktyvūs visuomenininkai

šiuose rūmuose organizuoti Vilniaus žemaičių kultūros vakarus, koncertus, susitikimus su kitų kultūrinių bendruomenų nariais, repetuoti folkloro ansambliui „Tyklė“.

Rugsėjo 28 d. Vilniaus „Vartų“ galerijoje buvo atidaryta tampaus ryšius su Žemaitija turinčios dailininkės Vidos Krikštolaitytės (1939–2014) kūrybos paroda. Ją šia proga kartu su kitais bičiuliais pasveikino ir VŽKD nariai.

1999-aisiais vykusios VŽKD kalėdinės vakaronės ir karnavalo muzikantai

Spalio 23–24 dienomis Varniuose (Telšių r.) vyko Žemaičių akademijos ir kitų šio krašto kultūros organizacijų surengta mokslinė konferencija, skirta Mikalojaus Daukšos iš lenkų kalbos išverstos ir spaudai parengtos Vilniaus jėzuitų kolegijos rektoriaus Jokūbo Vujeko knygos „Postilė („Postylla katolicka“), kuri yra viena pirmųjų lietuviškų knygų, išleistų Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje, išleidimo 400 metų sukakčiai. Joje dalyvavo, pranešimus skaitė ir būrys Vilniaus žemaičių, tarp jų ir literatūrologė, Vilniaus universiteto profesorė V. Dajotytė, Žemaičių akademijos rektorius, kultūros istorikas, archeologas Adomas Butrimas, žurnalo „Žemaičių žemė“ redaktorė D. Mukienė ir kt.

Konferencijos dienomis čia vyko ir daugiau renginių. Spalio 24-ąją prie restauruoto buvusios Varnių kunigų seminarijos pastato atidengtas žemaičio skulptoriaus Arūno Sakalausko sukurtas paminklas, skirtas lietuviškos raštijos pradininkams kunigui Miklalojui Daukšai ir Žemaičių vyskupui kunigaikščiui Merkeliui Giedraičiui, kurių dėka LDK buvo išspausdintos pirmosios lietuviškos knygos.

Spalio 27 d. VŽKD nariai ir jų bičiuliai rinkosi į Vilniaus Šv. Jokūbą bažnyčią, kurioje pagal jau kelis metus gyvuojančią tradiciją buvo aukojamos Šv. Mišios už mirusius žemaičius. Per Šv. Mišias giedojo draugijos folkloro

ansamblis „Tyklė“ ir visi kiti Šv. Mišių dalyviai.

Salio 30 d. vykusio VŽKD kultūros vakaro svečiai buvo Ukmergės rajono Veprių miestelio meno saviveiklininkai, pedagogai, aktyvūs visuomenininkai, čia surengę gražų prisistatymą ir spalvingą bei nuotaikingą koncertą.

1999-aisiais VŽKD tęsė draugystę su Vilniuje gyvenančiais kupiškėnais, kurie tais metais minėjo savo gimtojo miesto Kupiškio 470 metų sukaktį. Ta proga **lapkričio 5 d.** Vidaus reikalų ministerijos rūmuose Vilniuje vyko šiam jubiliejui skirtas „suvėjimas“, mokslinė konferencija. Šiuose renginiuose dalyvavo, kupiškėnus su gražia sukaktimi pasveikino būrelis VŽKD narių.

Lapkričio 16 d. Vilniaus mokytojų namuose vyko VŽKD narių susitikimas su iš Pasvalio krašto kilusiu, su žemaičiais savo kūryba ir gyvenimu glaudžiai susijusiu rašytoju, Kovo 11-osios Akto signataru Kaziu Saja. Renginio metu susirinkusiesiems buvo pristatyta jo naujausia knyga „Stulpininkai“.

Lapkričio 21 d. draugijos narius vėl pasiekė skausminga žinia – mirė iš Telšių rajono Milvydišk-

kių kaimo kilęs radijo ir televizijos žurnalistas, aktyvus VŽKD narys Stasys Štikelis (1930–1999). Lapkričio 23 d. prie jo karsto garbės sargyboje stovėjo, žemaitiškas giesmes giedojo Vilniaus žemaičiai.

Gruodžio 27-ąją VŽKD aktyvas savo narius pakvietė ne tik į jų organizuojamą tradicinę kalėdinę vakaronę, bet ir į pirmą kartą surengtą karnavalą. E. T. Arnastauskienė rašo: „*Kalėdų ugnelę, simbolizuojančią namų židinį, uždegė garbingiausi mūsų draugijos nariai – Zoselė ir Jurgis Gaižauskai, padabinti karnavaliniais kostiumais ir tapę „karaliais“.* *Vakarą pradėjome giesme „Sveikas Jėzau gimusis“.* *Giedojo visi – ir saviškiai, ir svečiai – Vilniaus folkloro ansamblio „Ūla“ nariai su Janina Bukontaite priešakyje.“* Na o tada – karnavalas. Linksmybės tęsėsi visą vakarą. Jo metu būta ir dirbančių – vertinimo komisija, kuriai vadovavo draugijos narė dailininkė Genė Jacėnaitė, rinko gražiausias kaukes, kurios renginio pabaigoje buvo apdovanotos. Renginys buvo ne tik spalvingas, bet ir turiningas, kaip sakė patys jo organizatoriai „pirmas blynas“ (suprask, pirmasis draugijos kalėdinis karnavalas) neprisvilo. Tokie VŽKD organizuojami karnavalai per Kalėdas Vilniaus mokytojų namuose vykdavo ir vėlesniais metais.

Grupė 1999-ųjų gruodžio 27 d. vykusios VŽKD kalėdinės vakaronės ir karnavalo dalyvių